

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Ime in priimek ali šifra tekmovalca/-ke:

Razred:

Mentor/-ica:

ŠOLSKO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2022/2023

Tekmovalna skupina: Osnovna šola A (8. in 9. razred)

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Veseli nas, da sodeluješ na tekmovanju v znanju geografije, kjer boš izkazal/-a svoje geografsko znanje in zmožnosti sklepanja ter argumentiranja.

Najprej zapiši svoje podatke ali prilepi svojo šifro v za to predvideni prostor.

Uporabljaš lahko kemični svinčnik ali nalivno pero, kompas, geotrikotnik ter barvice.

Naloge rešuj tako, da odgovore v sklopu A vpišeš v preglednico na ocenjevalnem obrazcu, odgovore v sklopu B pa čitljivo napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi. Odgovore iz sklopa A bomo upoštevali le, če bodo zapisani v preglednici na ocenjevalnem obrazcu. Če se zmotiš, napačen odgovor prečrtaj in jasno zapiši novo rešitev.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 90 minut časa.

Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

SKLOP A

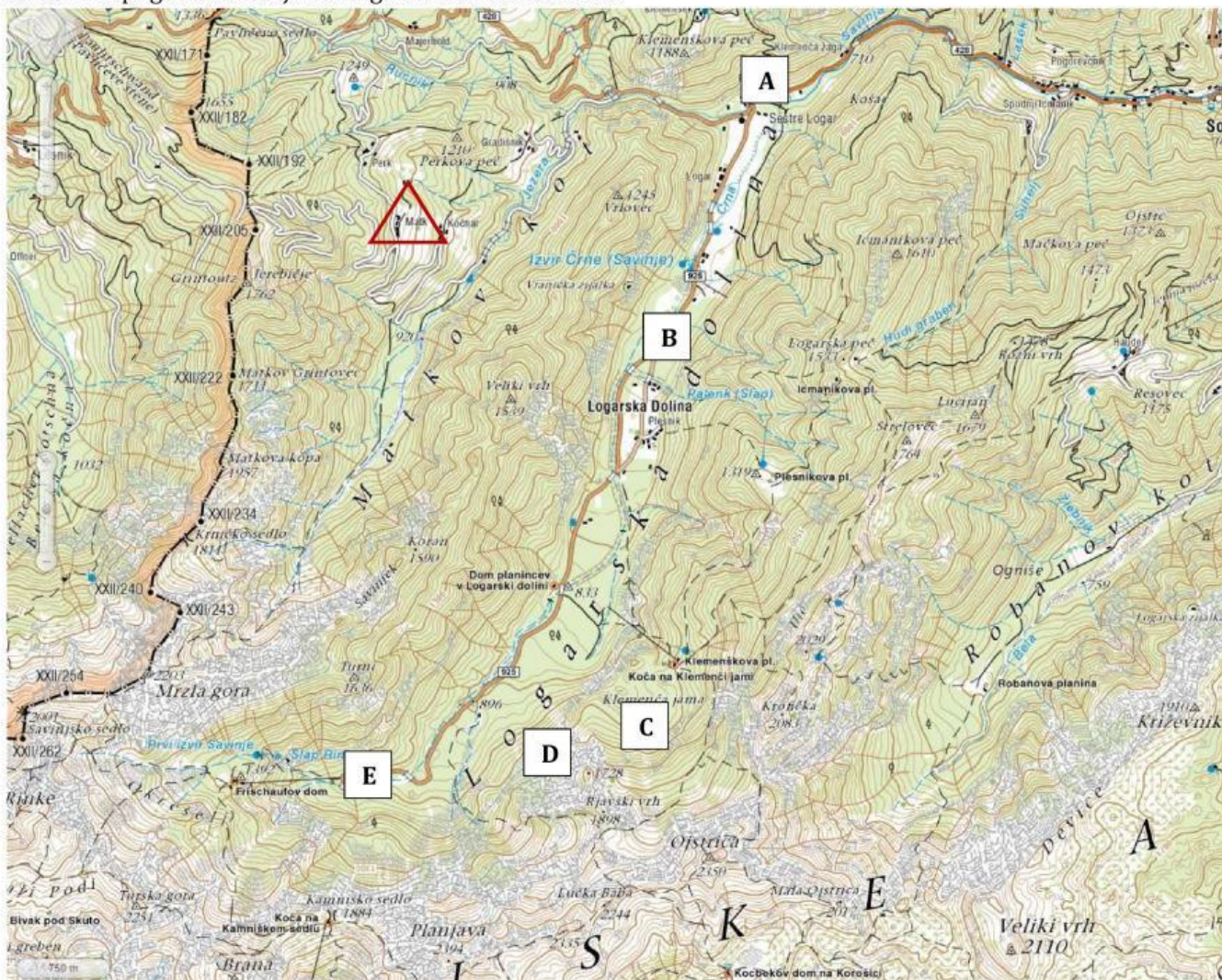
Pri nalogah od 1 do 20 izberi pravilni odgovor in črko pred njim zapiši na ocenjevalni obrazec.

Slika 1: Pogled s severa (z vrha Olševe) na Logarsko dolino

Vir: https://www.pzs.si/javno/novice/Dan_Alpske_konvencije2012/Dan_Alpske_konvencije-Logarska_dolina_.pdf (citirano 6. 8. 2022).

Slika 2: Topografski zemljevid Logarske doline z okolico

Vir: http://www.geopedia.si/#T105_x471692_y137620_s14_b4 (citirano 6. 8. 2022).

1. V kateri gorski skupini leži Logarska dolina?

- a) Karavanke.
- b) Julijske Alpe.
- c) Posavsko hribovje.
- d) Dinarsko gorstvo.
- e) Kamniško-Savinjske Alpe.

2. S pomočjo slik 1 in 2 izberi trditvi, ki držita.

I Na območju Logarske doline in Matkovega kota ni slapov.

II Logarska dolina je stalno naseljena dolina.

III Zaradi neprepustnih kamnin so na območju večinoma stalni vodotoki.

IV Robanov kot leži vzhodneje kot Matkov kot.

- a) I in III.
- b) II in IV.
- c) I in IV.
- d) II in III.
- e) III in IV.

3. S pomočjo slik 1 in 2 poimenuj goro, ki je na sliki 1 označena s črko X.

- a) Ojstrica.
- b) Brana.
- c) Planjava.
- d) Mrzla gora.
- e) Veliki vrh.

Slika 3

Foto: Borut Stojilković, 2021.

4. S pomočjo slike 2 ugotovi, na kateri točki (A, B, C, D ali E) je bila posneta slika 3.

- a) A
- b) B
- c) C
- d) D
- e) E

5. Površje v Logarski dolini je bilo ledeniško preoblikovano. V kateri smeri je tek el Logarski ledenik?

- a) J→SZ
- b) JV→SZ
- c) Z→V
- d) JZ→SV
- e) S→J

Slika 4

Vir: <https://www.logarska-solcavsko.si/> (citirano 6. 8. 2022).

6. Kako imenujemo tip naselitve, ki je na zemljevidu na sliki 2 v trikotniku in prikazan na sliki 4?

- a) Zaselek.
- b) Gručasta vas.
- c) Vikend hiške.
- d) Samotna kmetija.
- e) Obcestna vas.

7. Glede na slike 1–4, katera gospodarska panoga je najmanj verjetna za Logarsko dolino in njeno okolico?

- a) Turizem.
- b) Hmeljarstvo.
- c) Gozdarstvo.
- d) Govedoreja.
- e) Ovčjereja.

8. Katero od sedel leži v Kamniško-Savinjskih Alpah?

- a) Korensko sedlo.
- b) Vršič.
- c) Predel.
- d) Kokrsko sedlo.
- e) Ljubelj.

9. Katera trditev drži za lego posameznih Alpskih pokrajin?

- a) Le Kamniško-Savinjske Alpe ležijo v celoti v Sloveniji.
- b) Karavanke in Kamniško-Savinjske Alpe ležijo v celoti v Sloveniji.
- c) Julijske Alpe in Karavanke ležijo v Sloveniji, Avstriji in Italiji.
- d) Karavanke ležijo na meji Slovenije z Avstrijo, Julijske in Kamniško-Savinjske pa le v Sloveniji.
- e) Nobena od Alpskih pokrajin ne leži le v Sloveniji.

10. V Kamniško-Savinjskih Alpah izvirata Kamniška Bistrica in Savinja. V katero morje se izlivajo njune vode?

- a) V Atlantski ocean.
- b) V Jadransko morje.
- c) V Sredozemsko morje.
- d) V Mrtvo morje.
- e) V Črno morje.

Slika 5

Vir: <https://visitsavinjska.com/ljubno-ob-savinji/> (citirano 6. 8. 2022).

11. Reka Savinja je bila v preteklosti znana po transportu lesa. Kako so se imenovali ljudje, ki so les prevažali po reki Savinji (Slika 5)?

- a) Knap.
- b) Flosarji.
- c) Furmani.
- d) Goslarji.
- e) Rezbarji.

Slika 6

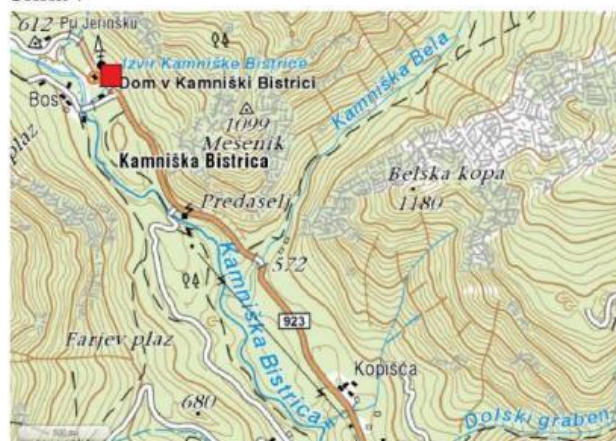

Vir: Vlada RS. URL: <https://www.gov.si/> (citirano 6. 8. 2022).

12. Kaj označuje kartografski simbol na sliki 6?

- a) Državno mejo.
- b) Suho strugo.
- c) Stalen vodotok.
- d) Občasno suh vodotok.
- e) Zaščitni zid.

Slika 7

Vir: <http://www.geopedia.si/> (citirano 6. 8. 2022).

13. Na topografskem zemljevidu na sliki 7 manjka simbol v rdečem okvirčku, označena pa sta že dom v Kamniški Bistrici in versko obeležje. Kateri je najbolj ustrezen?

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

Vir: <https://www.gov.si/> (citirano 6. 8. 2022).

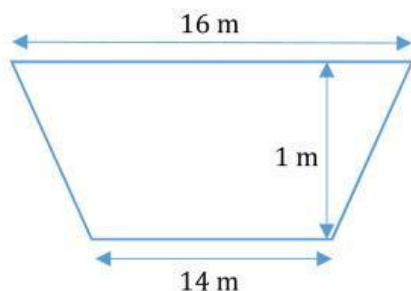
14. Izračunaj, kolikšna je ekvidistanca med plastnicami na zemljevidu na sliki 7.

- a) 5 m.
- b) 10 m.
- c) 20 m.
- d) 50 m.
- e) 100 m.

15. S pomočjo slike 7 oceni, koliko znaša zračna razdalja med Domom v Kamniški Bistrici in Belsko kopo.

- a) 100 m.
- b) 500 m.
- c) 1850 m.
- d) 2500 m.
- e) 5000 m.

Slika 8: Skica prereza struge

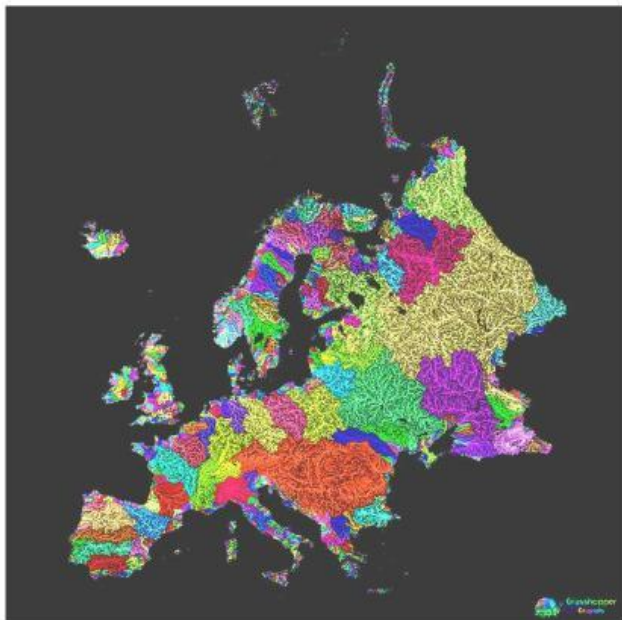
16. Stanka je pri terenskem delu merila pretok Savinje, ki v njenem domačem kraju teče s hitrostjo 2 m/s. S pomočjo skice na sliki 8 izračunaj, kolikšen pretok je izmerila.

- a) $30 \text{ m}^3/\text{s}$.
- b) $45 \text{ m}^3/\text{s}$.
- c) $60 \text{ m}^3/\text{s}$.
- d) $90 \text{ m}^3/\text{s}$.
- e) $324 \text{ m}^3/\text{s}$.

17. Katera definicija najbolje opisuje *povodje*?

- a) Ozemlje, s katerega odteka voda v isto reko.
- b) Ozemlje, na katerem se zbirajo vode z istimi značilnostmi.
- c) Ozemlje, s katerega odteka voda v isto morje.
- d) Ozemlje, na katerem imajo vode isti pretočni režim.
- e) Nič od zgoraj naštetega.

Slika 9

Vir: <https://bigthink.com/> (citirano 6. 8. 2022).

18. Kaj prikazuje zemljevid na sliki 9?

- a) Porečja.
- b) Plinovode.
- c) Cestno omrežje.
- d) Tokove selitev.
- e) Etnične skupine.

Slika 10

Vir: <https://en.wikipedia.org/> (citirano 6. 8. 2022).

19. Premagovanje vodnih prometnih ovir je pomembna naloga številnih poklicev. V letu 2022 so na Hrvaškem odprli most, ki povezuje celinsko Hrvaško z enim od njenih polotokov. Kateri polotok je to?

- a) Istra.
- b) Cres.
- c) Zrče.
- d) Zadar.
- e) Pelješac.

20. Kako se imenuje država, ki leži v neposredni bližini mostu na sliki 10 in ki je tudi nasprotna njegovi gradnji, saj ima v bližini pristanišče Neum?

- a) Črna gora.
- b) Srbija.
- c) Bosna in Hercegovina.
- d) Severna Makedonija.
- e) Kosovo.

SKLOP B

21. Zaradi pomanjkanja vode se je v poletju 2022 v Sloveniji zgodila naravna nesreča večjih razsežnosti, ki je izrazito vplivala na biodiverzitetu in kmetijstvo. Njene posledice so prikazane na sliki 11. V katerih pokrajinah Slovenije je bila ta nesrečna najbolj obsežna? Dopolni poved. (1 točka)

V _____ pokrajinah Slovenije.

Slika 11

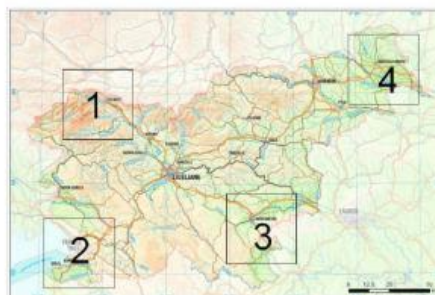

Vir: <https://www.rtvsl.si/> (citirano 6. 8. 2022).

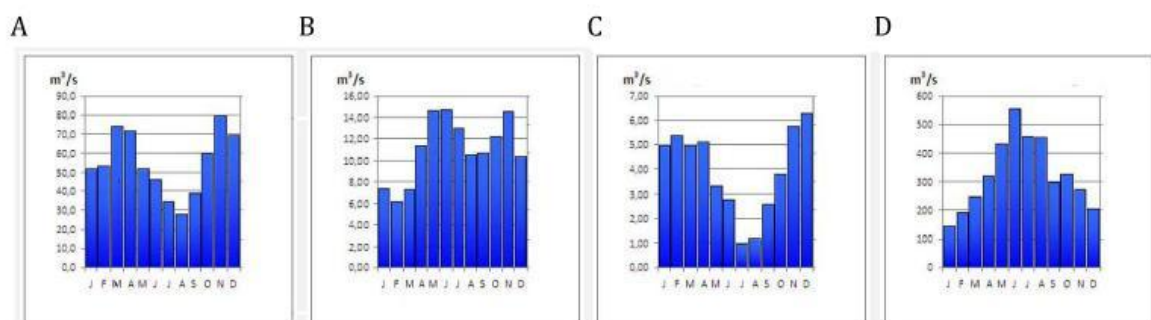
22. Glede na sliko 12 pravilno razvrsti hidrograme rek A, B, C in D glede na območja, ki so označena s števkami 1, 2, 3 in 4. (2 točki)

Za št. 1 je značilen hidrogram reke, označen s črko ____.
Za št. 2 je značilen hidrogram reke, označen s črko ____.
Za št. 3 je značilen hidrogram reke, označen s črko ____.
Za št. 4 je značilen hidrogram reke, označen s črko ____.

Slika 12

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/geo9/2603/index7.html> (citirano 18. 5. 2022).

23. Jezera imajo velik pomen za naravo in človeka. Pojasni dva različna pozitivna vpliva jezer na naravo in dva različna pozitivna vpliva jezer na človeka. (2 točki)

	Narava	Človek
Pozitiven vpliv jezer na		
Pozitiven vpliv jezer na		

24. Podzemna voda je glavni vir pitne vode v Sloveniji. Kateri je najpomembnejši vzrok za to? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom. (1 točka)

- Slovenija ima premalo padavin za dovolj stalnih izvirov pitne vode.
- Največja mesta so na prodnih ravninah, kjer je glavni vir pitne vode podtalnica.
- Razgiban relief preprečuje gradnjo vodovodnih sistemov iz drugih virov.
- Talna voda je na večini območij talne vode med najmanj onesnaženimi vodami pri nas.

25. Člen 70. a v Ustavi RS opredeljuje pravico do pitne vode. Obkroži odgovor, kaj ta člen določa. (1 točka)

- a) Da so javni vodni viri tržno blago.
- b) Da mora država zagotavljati pitno vodo po vodovodih vsem prebivalcem Slovenije.
- c) Da so vodni viri javno dobro in niso tržno blago.
- d) Določa izjeme, kateri javni vodni viri se lahko privatizirajo.

26. Zapiši pojem, s katerim opredeljujemo razmerje med dotokom in odtokom vode na nekem območju v določenem času. (1 točka)

27. Med navedenimi trditvami obkroži tiste, ki držijo. (1 točka)

- a) Zemlja je vodni planet, saj skoraj 81 % njene površine prekriva voda.
- b) V hidrosferi se voda pojavlja v treh agregatnih stanjih.
- c) 97,5 % vode v hidrosferi je sladke.
- d) Največ sladke vode je shranjene v ledenih pokrovi, ledenikih in snežiščih.
- e) Kroženje vode med svetovnim morjem, ozračjem in svetovnim morjem imenujemo veliki vodni krogotok.
- f) Kakovost površinskih voda določamo z analizo kemijskega in ekološkega stanja vode, pri podzemni vodi namesto ekološkega stanja ocenjujemo količinsko stanje vode.

28. Pojasni dve pomembni vlogi obrečnega močvirja (poplavne ravnice) kot vrste mokrišča za lokalni ekosistem. (2 točki)

Pojasnilo 1: _____

Pojasnilo 2: _____

29. V spodnji preglednici napiši črko V, če se trditev nanaša na visoko barje, in črko N, če se nanaša na nizko barje. (1 točka)

	Odgovor
Rastline črpajo hranilne snovi tudi iz podtalnice.	
Med rastlinstvom v večji meri prevladuje šotni mah.	
Rastline imajo na razpolago malo hranilnih snovi.	

30. Pojasni, zakaj je arteška voda ali ujeta podtalnica manj podvržena onesnaženju kot druge vrste podtalnic. (1 točka)

Pojasnilo: _____

31. Obkroži črko pred gospodarsko panogo, ki je v svetovnem merilu največji porabnik vode. (1 točka)

- a) Industrija.
- b) Promet.
- c) Trgovina.
- d) Turizem.
- e) Kmetijstvo.

32. Korale (koralnjaki) živijo v simbiozi z eno ključno rastlinsko vrsto, ki jim omogoča preživetje. Katera rastlinska vrsta/rastlina je to? Kakšno vlogo ima ta vrsta za obstoj koralnjakov? (1 točka)

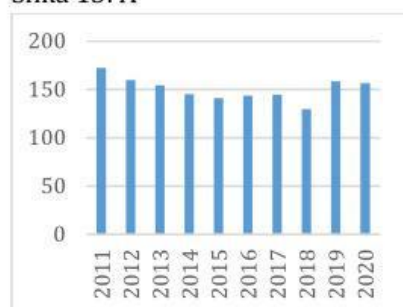
33. Izumrtje koral (koralnjakov) bi pomenilo konec koralnih grebenov. Navedi dve posledici, ki bi jih imel ta pojav za človeka. (1 točka)

Posledica 1: _____

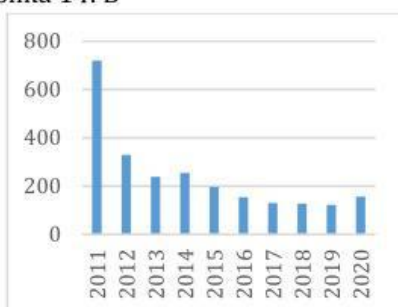
Posledica 2: _____

34. Grafikoni A, B in C na slikah 13—15 prikazujejo ulov rib in drugih vodnih organizmov v tonah med letoma 2011 in 2020 v Sloveniji. K posameznim opisom pripiši ustrezno črko grafikona. (1 točka)

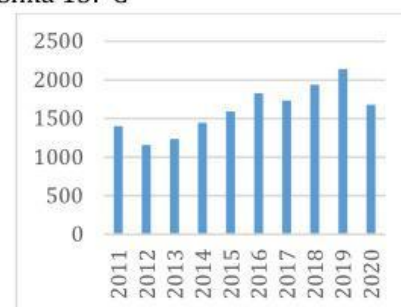
Slika 13: A

Slika 14: B

Slika 15: C

Vir: <https://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/11/94> (citirano 6. 8. 2022).

Opis	Črka grafikona
Ulov morskih rib in drugih morskih organizmov.	
Masa vzrejenih vodnih organizmov v akvakulturi.	
Športni sladkovodni ribolov v Sloveniji.	

35. V Jadranskem morju poznamo približno 380 avtohtonih vrst rib, ki se delijo na dve skupini:

a) pelagične vrste (plava riba) in

b) pridnene vrste (bela riba).

V preglednico vpiši črko A, če gre za plavo ribo, ter črko B, če gre za belo ribo.

(2 točki)

	Črka
Sardela	
Morski list	
Orada	
Cipelj	
Skuša	
Brancin	

36. V Dolini Triglavskih jezer je okrog 14 manjših jezer. Pojasni glavni dejavnik, ki je vplival na to, da so na tem, pretežno kraškem površju, lahko nastala jezera. (1 točka)

37. Dvojno jezero je primer jezera v Dolini Triglavskih jezer, ki ni več okoljsko neobremenjeno. Pojasni dva poglavitna vzroka, da jezero ni več v prvotnem, naravnem stanju. (2 točki)

Vzrok 1: _____

Vzrok 2: _____

38. Oglej si sliko Ptujškega jezera, največjega umetnega jezera v Sloveniji. Navedi in opiši dva namena takšnega tipa umetnega jezera. (2 točki)

Namen 1: _____

Namen 2: _____

Slika 16: Ptujsko jezero

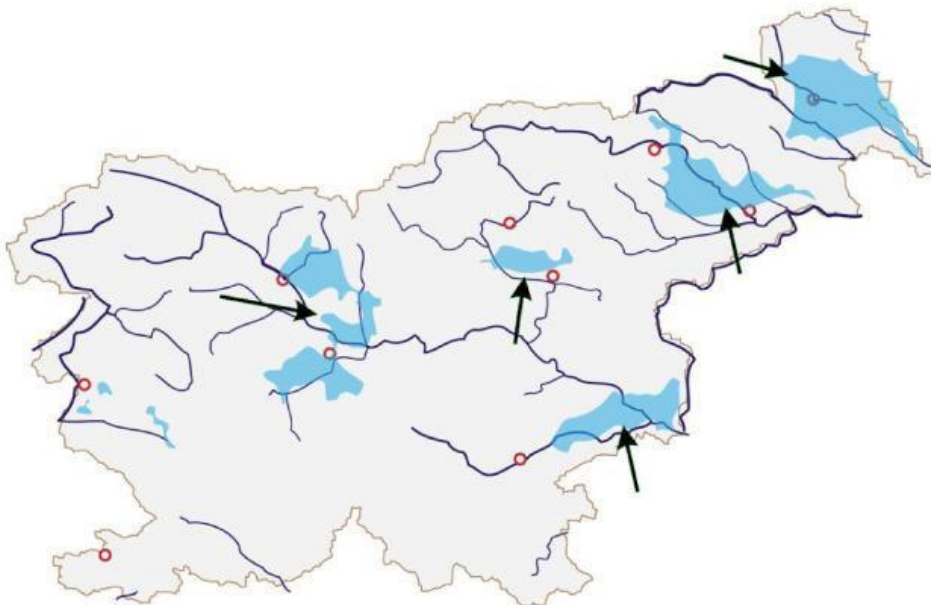
Vir: <https://mojajezer.si/> (citirano 6. 8. 2022).

39. Oceane in svetovna morja ogrožajo številne nevarnosti. Razvrsti dejavnike stresa, ki ogrožajo oceane, s številkami od 1 do 5, in sicer od najvplivnejšega/najbolj pomembnega (s številko 1) do najmanj vplivnega/najmanj pomembnega (s številko 5). (1 točka)

- ___ Svetlobno onesnaževanje.
- ___ Ribolov.
- ___ Naraščanje kislosti oceanov.
- ___ Ladijski promet.
- ___ Dvig temperature.

40. Slovenija ima bogate zaloge podzemne vode. Poimenuj in zapiši ob puščici na zemljevidu na sliki 17 obarvana območja. (2 točki)

Zemljevid 17: Slovenija ima bogate zaloge podzemne vode

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/geo1/2522/index9.html> (citirano 6. 8. 2022).

41. S pomočjo slike 18 odgovori na vprašanja.

Slika 18: Morski tokovi v severnem Jadranu (Tržaškem zalivu)

Vir: <https://enavtika.si/sl/novice/2099-morski-tokovi-na-jadranu> (citirano 6. 8. 2022).

- a) Posledica česa je nastanek morskih tokov? Obkroži črke pred pravilnimi trditvami. (1 točka)**
- a. Temperaturnih razlik morske vode.
 - b. Vetrov.
 - c. Različnih slanosti morja.
 - d. Gostote poselitve.
 - e. Velikosti pristanišč.
 - f. Vrtenja Zemlje.
 - g. Reliefna značilnost obale in morskega dna.
- b) Zakaj predstavlja Tržaški zaliv okoljsko občutljiv sistem? Obkroži črke pred pravilnimi trditvami. (1 točka)**
- a. V zalivu ni večjih in manjših pristanišč za tovorni promet.
 - b. Zaradi redke obalne poselitve na obalah.
 - c. Zaradi majhnosti in plitvosti je v njem le približno 9 km³ vode.
 - d. Zaradi goste obalne poselitve na obalah prebivalci proizvajajo številne odpadke.
 - e. Zaradi globoke morske vode.
 - f. V bližini morja je skoncentriran velik del težke industrije, ki morje in rečne pritoke močno onesnažuje.
 - g. Pomorski promet negativno vpliva na morski ekosistem.

42. Oglej si posebno plovilo na sliki 19. Navedi dve nalogi, ki ju je opravljalo to plovilo. (1 točka)

Naloga 1: _____

Naloga 2: _____

Slika 19: Nekdanje plovilo Službe za varstvo obalnega morja

Vir: <https://365.rtv slo.si/arhiv/slovenski-vodnikrog/125593614> (citirano 6. 8. 2022).

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Ime in priimek ali šifra tekmovalca/-ke:

Razred:

Mentor/-ica:

OCENJEVALNI OBRAZEC

ŠOLSKO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2022/2023

Tekmovalna skupina: Osnovna šola A (8. in 9. razred)

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	ODGOVOR
A	1.	1	
	2.	1	
	3.	1	
	4.	1	
	5.	1	
	6.	1	
	7.	1	
	8.	1	
	9.	1	
	10.	1	
	11.	1	
	12.	1	
	13.	1	
	14.	1	
	15.	1	
	16.	1	
	17.	1	
	18.	1	
	19.	1	
	20.	1	

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	DOSEŽENO ŠT. TOČK
B	21.	1	
	22.	2	
	23.	2	
	24.	1	
	25.	1	
	26.	1	
	27.	1	
	28.	2	
	29.	1	
	30.	1	
	31.	1	
	32.	1	
	33.	1	
	34.	1	
	35.	2	
	36.	1	
	37.	2	
	38.	2	
	39.	1	
	40.	2	
	41. a	1	
	41. b	1	
	42.	1	